

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Portretten uit een psychotherapeutische praktijk

Bespreking van

Mark Kinet (2018). *Een psychotherapeutische praktijk in 7 premissen en 77 portretten*. Oud-Turnhout/'s Hertogenbosch: Gompel&Svacina. ISBN 978 94 6371 017 6, 230 pp., €30,00

DAVID CON

Dit boek van Mark Kinet uit de reeks *Psycho-analytisch Actueel* was bedoeld als jubileumnummer. Het boek vat ik op als bestaande uit twee samenhangende delen. In het eerste deel formuleert Kinet 7 premissen: integratie, onbewuste, relatie, mentalisatie, interpretatie, emancipatie en realisme. Bij Kinet lijkt het hierbij te gaan om 'dragende' elementen die hij als noodzakelijk en essentieel beschouwt binnen zijn therapeutische praktijk. Belerend is hij overigens niet en hij spreekt van 'een' psychotherapeutische praktijk.

In het tweede gedeelte portretteert Kinet 77 patiënten en hun levensverhaal. Hij vertelt met verve, lardeert her en der zijn verhalen met anderstalige details, anekdotes en verwijzingen naar kunst en films, zonder hierbij afbreuk te doen aan de ernst en het traumatische. Sommige verhalen hebben titels meegekregen die boekdelen spreken of die vooraf al associaties oproepen bij de lezer. Bijvoorbeeld 'Jack the (D)Ripper' of 'Tom & Jerry'. Andere titels klinken in eerste instantie banaal of weinigzeggend, totdat men kennisneemt van het verhaal. Wat in elk geval duidelijk naar voren komt uit deze portretten is dat psychotherapeutische processen zeker niet lineair, geordend of een ideaaltypisch patroon volgen. Sam, uit het verhaal 'Van hoer tot madonna', breekt de therapie meerdere keren af om later weer

aan te kloppen. Mario, uit het verhaal 'Jack the (D)Ripper' verhuist naar Italië, maar krijgt ruimte om online contact te houden met de therapeut en op consultatie te komen bij een bezoek aan België. Binnen het therapeutisch kader van Kinet kan hiervoor ruimte worden gemaakt. Het realisme van de dagelijkse praktijk primeert hiermee op het romantisch idealisme, zoals Kinet overigens zelf stelt. Dit realisme maakt zijn portretten ijzersterk en herkenbaar. Ze stellen ons ook gerust. Patiënten kiezen soms het therapeutisch hazenpad. Waarom zouden ze daarna niet weer bij de therapeut mogen aankloppen? Een therapie is niet enkel geslaagd als de patiënt een fraaie groeicurve laat zien tijdens een aaneengesloten therapie. Dit realisme van Kinet meen ik overigens bij andere schrijvers minder duidelijk te zien. Zo schetst de bekende schrijver en therapeut Irvin Yalom in zijn bundel *Eéndagsvlinders* naar mijn idee meer ideaaltypische patiënten. Dit zien we ook bij andere schrijvers van therapeutische patiëntverhalen, zoals Stephen Grosz en Sonia Chiriac. Kinet onderscheidt zich overigens ook door vanuit een meer psychiatrische praktijk te verhalen, waarmee hij tevens het psychoanalytische bereik verbreedt. Dit maakt zijn portretten interessant en herkenbaar voor diegenen die met een meer gemêleerde doelgroep werken, in een klinische setting of met ernstigere pathologie en niet enkel binnen de ideale luwte van de ambulante private therapiekamer verkeren. Kinet geeft zichzelf de ruimte om, ogenschijnlijk losjes, gebruik te maken van onder andere freudiaanse opvattingen rond bijvoorbeeld de drift en het oedipale, lacaniaanse gedachten rond verlies van het Ding en genot of een eigentijds concept als mentalisatie. Ook bestaat bij hem de mogelijkheid om van setting te wisselen of het kader bij te stellen. Integratie is hem in deze opzichten niet vreemd en er is bij hem ook ruimte voor medicamenteuze ondersteuning van het therapeutisch proces.

Mark Kinet heeft duidelijk een klinisch werk geschreven en geen leerboek. Het aanbieden van theoretische kennis is niet zijn doel. Toch bevatten zijn portretten talrijke passages waarin hij een mogelijke psychodynamische elaboratie biedt, waarmee hij niet alleen zijn portretten verder completeert, maar tegelijk ook bijdraagt aan toegepaste kennis en een diepgaander begrip van psychoanalytische concepten en mechanismen. Zo weet hij in het verhaal van Carmen, 'de Asielzoekster', met eenvoud en helderheid een dynamiek toe te lichten, op een manier die in menig leer- of handboek niet dusdanig uit de verf komt. In bovengenoemd geval legt hij uit hoe de patiënt onbewust erop belust kan zijn de therapeut telkens weer te vloeren en de symptomen te laten triomferen. De therapeut krijgt geen ruimte en wordt gekleineerd en gedevalueerd. Er ontstaat een negatieve therapeutische reactie. De goede borst moet als het ware kapot worden gemaakt. De patiënt kan niet verkroppen dat de bron van goedheid zich buiten situeert en nog minder dat hij ervan afhankelijk zou zijn. Passages als deze zijn niet theoretisch. Integendeel: Kinet weet ook dynamieken uit de spreekkamer uit te beelden in zijn portretten. Met zijn elaboraties draagt Kinet bij tot een overgang van theoretische psychoanalytische concepten naar meer toegepaste theorie. Zo komen de kleiniaanse concepten goede en kwade borst tot leven, als men begrijpt dat in dit geval de therapeut de goede borst is die telkens kapot moet worden gemaakt. Kinet slaat in dit werk een brug tussen theorie en praktijk. De veelheid aan portretten bieden hem volop de ruimte om verschillende dynamieken toe te lichten. Het enige wat ik als lezer wat jammer vond is dat Kinet niet de mogelijkheid heeft benut om zijn patiënten zelf rechtstreeks aan het woord te laten. Al zijn patiënten praten via Kinet zelf. Iets meer directe rede had nog meer reliëf kunnen aanbrengen in zijn verhalen. Voor het Vlaams-Nederlandstalige vakgebied heeft hij

een haast tijdloos verzamelwerk geschreven, dat zijn waarde niet snel zal verliezen. Ik beveel dit boek daarom zeker aan, zowel aan de beginnende als de meer ervaren therapeut. De lezer kan rustig de tijd nemen voor elk portret en hoeft ze niet in numerieke volgorde af te werken. Mark Kinet lijkt met dit werk de lezer zachtjes te willen prikkelen om vanuit diens praktijk eigen portretten te maken.

Literatuur

- CHIRIACO, S. (2015). *Verpletterend verlangen: Psychoanalyse als weg uit trauma*. Brussel: Kring voor Psychoanalyse, NLS vzw.
- GROSZ, S. (2013). *Het leven — Een handleiding — Bekentenissen vanaf de divan*. Amsterdam/Antwerpen: Atlas/Contact.
- YALOM, I.D. (2015). *Eendagsvlinders en andere verhalen uit de psychotherapeutische praktijk*. Amsterdam: Balans.

Gesprekken met Ferro

Bespreking van

Antonino Ferro & Luca Nicoli (2017). *The new analyst's guide to the galaxy — Questions about contemporary psychoanalysis*. London: Karnac Books. ISBN 978 1 7822 054 2 5, 158 pp., € 23,70

MARC HEBBRECHT

Eerder in het *Tijdschrift voor Psychoanalyse en haar toepassingen* heb ik het werk van de Italiaanse psychoanalyticus Antonino Ferro vrij systematisch besproken (Hebbrecht 2011; Ferro 2011, 2012, 2013; Ferro & Civitarese 2015). *The new analyst's guide to the galaxy: Questions about contemporary psychoanalysis* is een neerslag van een reeks interviews die de jonge Luca Nicoli, eveneens auteur en psychoanalyticus, met hem heeft gevoerd. De titel is gekozen op basis van de televisieserie *Star Trek* waarin de per-